

(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osastoa soveltamalla annetut säädökset)

**NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖS,
tehty 28 päivänä marraskuuta 2002,
rikosoikeudellisten puitteiden vahvistamisesta laittomassa maahantulossa, kauttakulussa ja maassa
oleskelussa avustamisen ehkäisemistä varten**

(2002/946/YOS)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 29 artiklan, 31 artiklan e alakohdan ja 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan,

ottaa huomioon Ranskan tasavallan aloitteen ⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon ⁽²⁾,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan unionin eräs tavoite on antaa kansalaisille korkeatasoinen suoja vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvalla alueella kehittämällä jäsenvaltioiden yhteistä toimintaa poliisiyhteistyössä ja oikeudellisessa yhteistyössä rikosasioissa.
- (2) Tämän mukaisesti olisi toteutettava toimenpiteitä sekä varsinaisen laittoman rajanylityksen yhteydessä että ihmisten hyväksikäyttöä harjoittavien verkostojen ylläpitämisenä tapahtuvan laittomassa maahantulossa avustamisen torjumiseksi.
- (3) Tätä varten on erityisen tärkeää lähentää voimassa olevia oikeudellisia säännöksiä, erityisesti niitä, jotka koskevat kyseisten rikkomusten ja vastuusta vapauttamisen tapausten täsmällistä määrittelyä, joita koskee laittomassa maahantulossa, kauttakulussa ja maassa oleskelussa avustamisen määrittelystä 28 päivänä marraskuuta 2002 annettu neuvoston direktiivi 2002/90/EY ⁽³⁾, ja toisaalta rangaistuksia sekä oikeushenkilöiden vastuuta ja lainkäyttövaltaa koskevia vähimmäissääntöjä, mitä tämä puitepäätös koskee.
- (4) On myös erittäin tärkeää, ettei mahdollisia toimia rajoiteta ainoastaan luonnollisiin henkilöihin vaan säädetään myös oikeushenkilöiden vastuuseen liittyvistä toimenpiteistä.

(5) Tämä puitepäätös täydentää muita laittoman maahanmuuton, laittoman työnteon, ihmiskaupan ja lasten seksuaalisen hyväksikäytön torjumiseksi hyväksytyjä välineitä.

(6) Islannin ja Norjan osalta tämä puitepäätös on osa Euroopan unionin neuvoston, Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välillä näiden kahden valtion osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen tehdyssä sopimuksessa ⁽⁴⁾ tarkoitettujen Schengenin säännöstön määräysten kehittämistä, jotka kuuluvat tietyistä kyseisen sopimuksen yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä 17 päivänä toukokuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/473/EY ⁽⁵⁾ 1 artiklan E kohdan soveltamisalaan.

(7) Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu tähän puitepäätökseen Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 5 artiklan sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan pyynnöstä saada osallistua joihinkin Schengenin säännöstön määräyksiin 29 päivänä toukokuuta 2000 tehdyn neuvoston päätöksen 2000/365/EY ⁽⁶⁾ 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

(8) Irlanti osallistuu tähän puitepäätökseen Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn Schengenin säännöstön sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan 5 artiklan sekä Irlannin pyynnöstä saada osallistua joihinkin Schengenin säännöstön määräyksiin 28 päivänä helmikuuta 2002 tehdyn neuvoston päätöksen 2002/192/EY ⁽⁷⁾ 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti,

⁽¹⁾ EYVL C 253, 4.9.2000, s. 6.

⁽²⁾ EYVL C 276, 1.10.2001, s. 244.

⁽³⁾ Ks. tämän virallisen lehden sivu 17.

⁽⁴⁾ EYVL L 176, 10.7.1999, s. 36.

⁽⁵⁾ EYVL L 176, 10.7.1999, s. 31.

⁽⁶⁾ EYVL L 131, 1.6.2000, s. 43.

⁽⁷⁾ EYVL L 64, 7.3.2002, s. 20.

ON TEHNYT TÄMÄN PUITEPÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Rangaistukset

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että direktiivin 2002/90/EY 1 ja 2 artiklassa määritellyt rikkomukset ovat rangaistavissa tehokkain, oikeasuhteisin ja vakuuttavin rikosoikeudellisin rangaistuksin, jotka voivat johtaa rikoksen johdosta tapahtuvaan luovuttamiseen.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin rangaistuksiin voidaan tarvittaessa liittää seuraavat toimenpiteet:

- rikoksen teossa käytetyn kuljetusvälineen menetetyksi tuomitseminen,
- kielto harjoittaa suoraan tai toisen välityksellä ammattia, jonka yhteydessä rikos tehtiin,
- maasta karkottaminen.

3. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että direktiivin 2002/90/EY 1 artiklan 1 kohdan a alakohdassa määritellyistä rikkomuksista ja, asianmukaisessa laajuudessa, sen 2 artiklan a alakohdassa määritellyistä rikkomuksista voidaan langettaa vankeusrangaistus, jonka enimmäispituus on vähintään kahdeksan vuotta, jos rikkomus on tehty taloudellisen hyödyn saamiseksi ja jos siihen liittyy jokin seuraavista seikoista:

- rikos on tapahtunut yhteisessä toiminnassa 98/733/YOS⁽¹⁾ määritellyn rikollisjärjestön toimintana,
- rikos on tehty siten, että rikoksen kohteena olleiden henkilöiden henki on vaarantunut.

4. Jos se on välttämätöntä kansallisen rangaistusjärjestelmän johdonmukaisuuden säilyttämiseksi, 3 kohdassa määritellyistä teoista on voitava langettaa vankeusrangaistus, jonka enimmäispituus on vähintään kuusi vuotta, edellyttäen että tämä vastaa ankarimpia vastaavan törkeysasteen rikoksista määrättäviä enimmäisrangaistuksia.

2 artikla

Oikeushenkilöiden vastuu

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että oikeushenkilö voidaan saattaa vastuuseen 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua rikkomuksesta, jonka on tehnyt oikeushenkilön hyväksi joko yksin tai oikeushenkilön elimeen kuuluvana toimivana henkilö, jolla on oikeushenkilön sisällä sellainen johtava asema, jonka perustana on:

- oikeus edustaa oikeushenkilöä, tai
- valtuudet tehdä päätöksiä oikeushenkilön puolesta, tai
- valtuudet harjoittaa valvontaa oikeushenkilössä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen tapausten lisäksi kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että oikeushenkilö voidaan saattaa vastuuseen, jos 1 kohdassa tarkoitettun henkilön harjoittaman ohjauksen tai valvonnan puutteellisuus on mahdollistanut oikeushenkilön alaisena toimivan henkilön tekemän 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettun rikkomuksen kyseisen oikeushenkilön hyväksi.

3. Oikeushenkilön 1 ja 2 kohdan mukainen vastuu ei estä rikosoikeudenkäyntiä sellaisia luonnollisia henkilöitä vastaan, jotka ovat tekijöitä, yllyttäjiä tai avunantajia 1 kohdassa tarkoitettuihin rikoksissa.

3 artikla

Oikeushenkilöihin kohdistettavat seuraamukset

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 2 artiklan 1 kohdan mukaisesti vastuulliseksi todettua oikeushenkilöä voidaan rangaista tehokkain, oikeasuhteisin ja vakuuttavin seuraamuksin, joihin kuuluu rikosoikeudellisia tai muita sakkoja ja joihin voi kuulua muita seuraamuksia, kuten:

- a) oikeuden menettäminen julkisista varoista myönnettyjen etuisuuksien tai tukien saamiseen;
- b) tilapäinen tai pysyvä kielto harjoittaa liiketoimintaa;
- c) oikeudelliseen valvontaan asettaminen;
- d) oikeudellinen määräys lopettaa toiminta.

2. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 2 artiklan 2 kohdan mukaisesti vastuulliseksi todettua oikeushenkilöä voidaan rangaista tehokkain, oikeasuhteisin ja vakuuttavin seuraamuksin tai toimenpitein.

4 artikla

Toimivalta

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet ulottaakseen lainkäyttövaltansa 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin rikkomuksiin, jos

- a) rikos on tehty kokonaan tai osittain jäsenvaltion alueella; tai
- b) rikoksen on tehnyt jäsenvaltion kansalainen; tai
- c) rikos on tehty jäsenvaltioon sijoittautuneen oikeushenkilön hyväksi.

2. Jollei 5 artiklasta muuta johdu, jäsenvaltio voi päättää, ettei se sovelta seuraavissa alakohdissa tarkoitettua toimivaltasääntöä tai että se soveltaa sitä vain tietyissä tapauksissa tai tilanteissa:

- 1 kohdan b alakohta,
- 1 kohdan c alakohta.

⁽¹⁾ EYVL L 351, 29.12.1998, s. 1.

3. Kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava kirjallisesti neuvoston pääsihteerille päätöksestään soveltaa 2 kohtaa sekä mainittava tarvittaessa ne erityisolosuhteet tai tilanteet, joissa kyseistä päätöstä sovelletaan.

5 artikla

Rikoksen johdosta tapahtuva luovuttaminen ja syytteeseen paneminen

1. a) Jäsenvaltion, joka ei kansallisen lainsäädäntönsä nojalla luovuta omia kansalaisiaan, on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet toimivaltansa ulottamiseksi 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin rikkomuksiin, jos ne on tehnyt kyseisen jäsenvaltion kansalainen jäsenvaltion alueen ulkopuolella.

b) Jos jäsenvaltion kansalaisen väitetään tehneen toisessa jäsenvaltiossa 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun rikkomuksen, eikä tämä jäsenvaltio luovuta häntä tuohon toiseen jäsenvaltioon yksinomaan henkilön kansalaisuuden perusteella, tämän jäsenvaltion on saatettava asia omien toimivaltaisten viranomaistensa käsiteltäväksi, tarvittaessa syytteeseen panemista varten. Syytetoimien mahdollistamiseksi on rikokseen liittyvät asiakirjat, tiedot ja todistuskappaleet toimitettava rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 13 päivänä joulukuuta 1957 tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen 6 artiklan 2 kohdassa määrättyjä menettelyjä noudattaen. Pyynnön esittäneelle jäsenvaltiolle on ilmoitettava syytetoimiin ryhtymisestä ja niiden tuloksista.

2. Tässä artiklassa tarkoitetaan jäsenvaltion 'kansalaisella' asianomaisen jäsenvaltion rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 6 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdan nojalla mahdollisesti antamassa ilmoituksessa tarkoitettuja henkilöitä ottaen tarvittaessa huomioon ilmoituksen mahdollinen muuttaminen, joka on tehty menettelystä Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisessa tehtyyn yleissopimukseen⁽¹⁾ liitetyllä julistuksella.

6 artikla

Pakolaisia koskeva kansainvälinen oikeus

Tämän puitepäätöksen soveltaminen ei rajoita suojelua, jota on annettava pakolaisille ja turvapaikanhakijoille pakolaisia koskevan kansainvälisen oikeuden tai ihmisoikeuksia koskevien muiden kansainvälisten välineiden nojalla ja erityisesti vuonna 1951 tehdyn pakolaisten oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen, sellaisena kuin se on muutettuna 1967 tehdyllä New Yorkin pöytäkirjalla, 31 ja 33 artiklan mukaisten jäsenvaltioiden kansainvälisten velvollisuuksien noudattamiseksi.

7 artikla

Jäsenvaltioiden välinen tietojenvaihto

1. Jos jäsenvaltio saa tietoonsa 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun rikkomuksen, joka rikkoo toisen jäsenvaltion ulkomaalaisten maahantuloa ja maassa oleskelua koskevaa lainsäädäntöä, sen on ilmoitettava tästä asianomaiselle jäsenvaltiolle.

2. Jäsenvaltion, joka oman ulkomaalaisten maahantuloa ja maassa oleskelua koskevan lainsäädäntönsä rikkomisen perusteella pyytää toista jäsenvaltiota nostamaan syytteen 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua rikkomuksesta, on virallisessa selvityksessä tai toimivaltaisten viranomaisten kirjallisella todistuksella yksilöitävä lainsäädäntönsä säännökset, joita on rikottu.

8 artikla

Alueellinen soveltaminen

Tätä puitepäätöstä sovelletaan Gibraltariin.

9 artikla

Täytäntöönpano

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet tämän puitepäätöksen noudattamiseksi ennen 5 päivää joulukuuta 2004.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle edellä mainittuun päivään mennessä kirjallisina ne säännökset, joilla jäsenvaltioiden tästä puitepäätöksestä aiheutuvat velvoitteet saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä. Neuvosto tutkii ennen 5 päivää kesäkuuta 2005 komission näiden tietojen avulla laatiman kertomuksen perusteella, ovatko jäsenvaltiot noudattaneet tämän puitepäätöksen säännöksiä.

10 artikla

Kumoaminen

Kumotaan vuonna 1990 tehdyn Schengenin yleissopimuksen 27 artiklan 2 ja 3 kohta 5 päivästä joulukuuta 2004. Jos jäsenvaltio panee tämän puitepäätöksen 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti täytäntöön ennen tätä ajankohtaa, mainittuja määräyksiä ei täytäntöönpanopäivästä alkaen enää sovelleta kyseiseen jäsenvaltioon.

11 artikla

Voimaantulo

Tämä puitepäätös tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan virallisessa lehdessä.

Tehty Brysselissä 28 päivänä marraskuuta 2002.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

B. HAARDER

⁽¹⁾ EYVL C 313, 23.10.1996, s. 12.